

7. Veľká noc sv. Petra. Peter sa stáva „apoštolom“

Sk 12

1 V tom čase kráľ Herodes položil ruky na niektorých z cirkvi a robil im zle. 2 Mečom zahubil Jánovho brata Jakuba, 3 a keď videl, že sa to Židom páči, dal chytiť aj Petra. Boli práve dni Nekvasených chlebov. 4 Keď sa ho zmocnil, uvrhol ho do väzenia a dal ho strážiť štyrom strážam po štyroch vojakoch. Po Veľkej noci ho chcel predviesť pred ľud. 5 Petra teda strážili v žalári, ale cirkev sa zaňho ustavične modlila k Bohu. 6 V tú noc, keď sa ho Herodes chystal predviesť, spal Peter medzi dvoma vojakmi, zviazaný dvoma reťazami, a aj pred dvermi boli strážnici, ktorí strážili väzenie. 7 Zrazu zastal pri ňom Pánov anjel a v cele zažiarilo svetlo. Anjel udrel Petra do boku, zobudil ho a povedal: „Rýchlo vstaň!“ Reťaze mu spadli z rúk 8 a anjel mu povedal: „Opáš sa a obuj si sandále.“ Peter to urobil. Anjel mu potom povedal: „Prehod' si plášť a pod' za mnou!“ 9 Peter vyšiel teda von a šiel za ním; ani nevedel, že to, čo sa dialo prostredníctvom anjela, je skutočnosť. Domnieval sa, že má videnie. 10 Prešli cez prvú i cez druhú stráž a prišli k železnej bráne, ktorá viedla do mesta. Tá sa im sama otvorila. Vyšli von, prešli jednou ulicou a tam mu anjel zmizol. 11 Tu Peter prišiel k sebe a povedal si: „Teraz naozaj viem, že Pán poslal svojho anjela a vyslobodil ma z Herodesovej ruky, aj zo všetkého, čo očakával židovský ľud.“ 12 S tým vedomím prišiel k domu Márie, matky Jána, ktorý sa volal Marek. Bolo tam mnoho zhromaždených, ktorí sa modlili. 13 Keď zabúchal na dvere brány, vyšla von slúžka menom Rodé a načúvala. 14 Keď spoznala Petrov hlas, od radosti ani neotvorila bránu, len vbehla dnu a oznamovala, že pri bráne stojí Peter. 15 Oni jej povedali: „Šalieš?!“ No ona trvala na tom, že je to tak. Oni však povedali: „To je jeho anjel.“ 16 Peter však neprestával búchať. Keď otvorili, uvideli ho a boli celí bez seba. 17 Dal im rukou znamenie, aby mlčali, a potom im vyrozprával, ako ho Pán vyviedol z väzenia. Napokon dodal: „Oznámte to Jakubovi a bratom.“ Potom vyšiel von a odobral sa na iné miesto. 18 Keď sa rozvidnilo, medzi vojakmi vypukol nemalý poplach. Nevedeli, čo sa stalo s Petrom. 19 Herodes ho dal hľadať, a keď ho nenašiel, vypočúval strážnikov a rozkázal ich odviešť.

Kontext (pre hlbšie vniknutie do textu Skutkov)

Po Petrovom návrate do Jeruzalema (text minulej obnovy) z apoštolskej misie v Lydde, Joppe a v Cézarey (Sk 9-10) nám Lukáš ponúka informáciu o vzniku veľkej a významnej kresťanskej komunity v sýrskej Antiochii (Sk 11, 19-30). V tejto obrovskej metropole východu sa kresťania, ktorí sem prišli, obrátili aj ku Grékom (pohanom) a zvestovali im Pána Ježiša. ... Veľa ich uverilo a obrátilo sa k Pánovi. ... V Antiochii po prvý raz učeníkov nazvali kresťanmi. Takto sa naznačuje posun centra viery, aspoň v optike Skutkov apoštolov, namiesto Jeruzalema sa do stredu diania dostáva Antiochia. To je východiskový bod, ale aj bod návratu pre Pavlove misijné cesty. A v dvanástej kapitole budeme svedkami aj veľkého personálneho posunu: Peter odíde na neznáme miesto a už sa v Skutkoch nikdy viac nespomenie. Týmto uvoľní miesto Pavlovi, ktorý sa stáva hlavnou postavou druhej časti Skutkov (Sk 13-28).

1. Prešiel istý čas od Petrovej skúsenosti s Kornéliom a Peter – podľa údajov tradície strávil 12 rokov v Jeruzaleme – mal obrovskú skúsenosť s tým, že viera sa otvára pohanom, ale on zostáva stále v Jeruzaleme. Ideálne časy, keď kresťania boli v obľube u všetkého ľudu, keď sa Cirkev tešila z pokoja, opäť vystriedali časy prenasledovania. Herodes Agripa I., vnuk Herodesa Veľkého, mal veľmi podobné črty. Túžiaci po moci si podmanil tri štvrtiny rozdrobeného kráľovstva (ak si spomínate na štvrt' vládarov, ktorých spomína Lukáš v evanjeliu) a zároveň bažil po tom, aby bol oslavovaný. A k svojim cieľom išiel bez škrupúl. Zabil Jakuba staršieho, Jánovho brata a bol odhodlaný zabiť aj Petra, ktorého chytil a uväznil. Robil to pre politické dôvody, chcel sa zapáčiť Židom a vyjsť im v ústrety v tom, že potlačí rozmáhajúcu sa sektu, ktorá narúšala pokoj vedúcich náboženských predstaviteľov. A tých Herodes potreboval na svojej strane.

2. Peter je vo väzení a Veľká noc, ktorá sa slávila, mala byť jeho poslednou. Hneď po nej mal byť popravený. V tomto Peter nasleduje Krista. Štyri strážne po štyroch vojakoch sa pri ňom striedali a pri tom bol ešte zviazaný nie jednou, ale dvomi reťazami. Peter očakával svoju smrť a nič nenasvedčovalo jeho záchrane. V tejto jeho agónii nachádzame aj obrátenú paralelu k Ježišovi: Ježiš sa pred svojou smrťou modlil a smrteľne zápasil, zatiaľ čo Peter a ostatní spali, teraz on spí, ale Kristus v modliacej sa Cirkvi sa modlí a zápasí za neho.

3. Prišla rozhodujúca noc, na druhý deň mal byť Peter popravený. Peter spí – dobre zviazaný, dobre strážený. Už tento samotný spánok sa podobá smrti. Do tejto situácie však prichádza Boží zásah. Peter je prebudený anjelom a strážne – tak ako pri Kristovom hrobe – nič nevnímajú. Je prebudený úderom do boku. Nebol to len jednoduchý dotyk na prebudenie, ale úder na prebratie. V Biblii nachádzame viac takýchto úderov anjela (Jakub, Eliáš) a vždy symbolizujú prebratie sa k niečomu radikálne novému. Okrem toho tento úkon pripomína aj úder a otvorenie Kristovho boku – akoby to symbolizovalo, že aj Peter má otvoriť svoje vnútro univerzálnej Cirkvi, aby z neho vyšlo niečo pre celý svet, nielen pre Jeruzalem a okolie. A následne Peter dostáva príkazy.

3.1. *Rýchlo vstaň.* Zdalo sa, že zomieraš, bol si v moci smrti, ale vstaň, ako Kristus vstal. Nestačí sa len zobudiť, ale povstať, Boh oslobodzuje, rozvážuje putá.

3.2. *Opáš sa.* To pripomína Ježišovu predpoveď o tom, že Peter nepôjde tam, kde chce, iný ho opáše a pôjde tam, kde nechce.

3.3. *Obuj si sandále* – znak slobody, ale aj znak putovania do veľkých diaľok.

3.4. *Prehod' si plášť.* V symbolike Biblie to môže znamenať buď tým, čím máš byť, alebo plášť bol reprezentáciou osoby a jej dôstojnosti: plášť mal Jozef medzi bratmi, Eliáš v ňom ukrýval svoju moc, ktorú potom odovzdal Elizejovi. Ide teda o Petrovu dôstojnosť apoštola, poslaného až na kraj zeme, aby učil všetky národy. Túto dôstojnosť má znovu vziať na seba a splniť Kristove pranie.

4. Peter všetko prežíva ako vo sne. Prechádza cez všetky strážne, všetky brány sa mu otvárajú. Prichádza do domu, kde prebýval dlhé roky. Po milej až úsmevnej epizóde so slúžkou Rodé, ktorá mu od radosti zabudla otvoriť bránu, sa napokon dozvedáme, že Peter ani nevstúpil do domu. Vyrozprával užasnutej komunite veriacich svoju skúsenosť veľkej noci a jasne porozumel, že nastal čas, aby sa vydal na cestu do sveta, ktorý sa plnil kresťanskými komunitami. Tradícia hovorí, že prešiel cez Antiochiu, list Korinťanom naznačuje, že pôsobil aj v Korinte a napokon príde do Ríma. Zrejme svoj pobyt v Ríme prerušil, keď sa po istom čase vrátil do Jeruzalema na prvý cirkevný koncil, ktorý sa opisuje v Sk 15. Podľa tradície zomiera napokon v Ríme.

5. Peter sa takto stáva dvojitém svedkom Veľkej noci – svedkom Krista a jeho zmŕtvychvstania, ale aj svedkom moci Veľkonočného tajomstva, ktoré osobne zažil. Tento krát to nebolo len jednoduché vyslobodenie, ale skutočné povstanie k novému rozmeru jeho apoštolskej úlohy – aby sa stal znakom univerzálnej jednoty kresťanstva.

6. V závere nášho rozjímania upriamme svoju pozornosť na nenápadnú, ale veľmi krásnu postavu slúžky Rodé. Tak ako pri Ježišovom zmŕtvychvstani je to práve táto bezvýznamná slúžka, ktorá spozná Petrov hlas, a bez toho, aby ho videla svedčí o jeho príchode. Nech teda nikto z nás nepochybuje o svojej dôležitosti, čo ako sa môžeme cítiť bezvýznamní, či neschopní. A tiež, aj ona, podobne ako ženy pri hrobe, bola obvinená z blúznenia a kresťanská komunita prežíva pri jej svedectve podobné rozpaky ako dvanásť, keď počúvali ženy. Boh si však volí to, čo je malé a bezvýznamné, aby zvestoval veľké veci, ktoré sa dejú.

7. A ešte jeden krásny obraz nám poskytuje tento text: kresťanskú modliacu sa komunitu. Ona sa modlí za konkrétne potreby, za Petra vo väzení a modlí sa aj v tej noci, keď už zapadla akákoľvek ľudská nádej na záchranu Petra. Teda konkrétna modlitba a neochvejná vytrvalá modlitba – to sú znaky veľkonočnej komunity. Všimnime si tiež: vymodlili si Petra, ale nie pre seba, ale pre svet. To nás učí veľkodušnosti a statočnosti, aby sme nenariekali, že Boh nám neplní naše priania – my nikdy nevieme, čo Boh robí s kapitálom našich modlitieb.

8. Príbeh Petra a modliacej sa komunity nech sa stane aj príbehom našich komunít a stredísk, aby sme čoraz viac boli svedkami veľkonočného víťazstva v každodennom živote námah a väzení, v ktorých sa nachádzame.

1. Nezabúdame na to, že veľkonočné tajomstvo nie je len udalosť, ktorá sa stala, ale aj skúsenosť, ktorá sa dá prežívať?
2. Zažili sme už takú ranu do boku, ktorá by nás zobudila k niečomu novému v našom apoštolskom živote?
3. Sme pripravení ako slúžka Rodé na to, že nie všetci hneď uveria v to, čo im hlásame? Necháme sa znechutiť v konaní dobra a v dobrých postojoch, ak nie sme prijatí?
4. Je moja modlitba za mier a za svet vytrvalá – alebo sa ma zmocňuje smútok a obavy?
5. Iný ťa opáše a pôjdeš tam, kde nechceš – ako viem prijímať nečakané skutočnosti a pozvania, ktoré Boh robí v mojom živote?